

LR Prezidentui Gitanui Nausėdai
LR Ministrei Pirmininkei Ingridai Šimonytei
LR Seimo Pirmininkei Viktorijai Čmilytei -Nielsen

2023 10 13

2023 M. SPALIO 13 D. PROFESINIŲ SĄJUNGŲ MITINGO REIKALAVIMAI

Lietuvos profesinės sąjungos reiškia susirūpinimą mažais viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimais, augančiais darbo krūviais, dėl ko kritiškai trūksta mokytojų, medikų, socialinių darbuotojų, pareigūnų, kultūros darbuotojų, ypač regionuose. Neseniai startavusi valstybės tarnybos reforma orientuota išskirtinai tik į vadovų darbo užmokesčio ir galių didinimą, darbuotojus paliekant be nieko. Maža to, jų atlyginimas „iššaldomas“ keleriems metams.

Be to, dėl keičiamų viešojo sektoriaus darbo apmokėjimo principus numatančių teisės aktų nuo sausio mėnesio darbuotojams kiekvienoje įstaigoje dar teks kovoti už savo atlyginimus, nes naujoji tvarka įpareigos darbdavius visose įstaigose keisti darbo apmokėjimo sistemas. Tad dar visiškai nėra aišku, kokius atlyginimus kitais metais gaus biudžetinio sektoriaus darbuotojai.

Dėl išvardintų priežasčių vis labiau prastės viešųjų paslaugų kokybė, dėl didėjančio darbuotojų trūkumo gali būti paralyžuotas visas viešojo sektoriaus darbas. Tuo tarpu privačios viešąsias paslaugas teikiančios įmonės klesti, prielaidų valstybinių įmonių privatizavimui matome ir daugiau. Tai dar labiau padidins ir taip rekordinę socialinę atskirtį, kas ateityje sukels skaudžių padarinių visai visuomenei.

Pagal ES Ekonominio atsigavimo ir atsparumo didinimo priemonę Lietuvai atiteko ir dar atiteks keli milijardai eurų. Europos komisijos rekomendacijos Lietuvai apima kovos su pandemija priemonės sveikatos ir ekonomikos srityse, rekomendacijas darbo vietų išsaugojimo ir socialinės atskirties mažinimo srityse bei siūlymus sutelkti ateities investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Viena iš sąlygų taip pat buvo dėl lėšų panaudojimo tartis su profesinėmis sąjungomis, kas realiai nebuvo padaryta.

Be to, atkreipiame dėmesį, jog viešųjų pirkimų sistema mūsų šalyje yra labai ydinga, nes valstybė viešaisiais pinigais remia įmones, kurios neskirdamos lėšų orioms darbuotojų darbo ir apmokėjimo sąlygoms, gali pasiūlyti mažesnę kainą ir todėl laimi konkursus.

Pastaruoju metu įvairios krizės parodė, jog esant ekstremaliai situacijai visi atsisuka į valstybinį sektorių, ir valstybė yra saugi ir stipri tiek, kiek yra stirus viešasis sektorius. Geriausiai su nūdieną vis dažnėjančiais iššūkiais susitvarko šalys, kurios pastaruosius dešimt metų investavo į viešąjį sektorių, stiprino valstybės galias. Trūkstant medikų, mokytojų pareigūnų, socialinių darbuotojų ir kt. palaipsniui griaunamas šalies pagrindas, be kurio užtikrinti nacionalinį saugumą bus neįmanoma.

Todėl reikalaujame:

- stabdyti biudžetinių įstaigų darbo užmokesčio (BIDU) įstatymo ir vidaus tarnybos statuto projektų „stūmimą“, kol jie nesuderinti su socialiniais partneriais;
- susieti viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimus su vidutiniu šalies darbo užmokesčiu ir peržiūrėti juos kiekvienais metais;
- stabdyti valstybės ir savivaldybių įmonių vertimą akcinėmis bendrovėmis, kas atveria kelius galimam privatizavimui;
- suteikti pirmenybę viešųjų pirkimų konkursus laimėti socialiai atsakingoms įmonėms, kurios darbuotojai yra susibūrę į profesines sąjungas ir yra sudariusios kolektyvines sutartis;

- skatinti kolektyvines derybas ir kolektyvinių sutarčių sudarymą, nes socialinis dialogas yra geriausia priemonė užtikrinanti darbuotojams orias darbo ir apmokėjimo sąlygas;
- reformuojant mokesčių sistemą užtikrinti teisingumo principą ir įvesti realius progresinius mokesčius visoms pajamoms, sumažinti mokestinių lengvatų;
- liberalizuoti streikų organizavimą;
- stiprinti valstybės pajėgumus kovai su šešėline ekonomika ir įteisinti piktnaudžiaujantiems verslams baudas nuo apyvartos.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė Inga Ruginienė

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė Kristina Krupavičienė

Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas Arvydas Dambrauskas